

اَللّٰهُمَّ صَلِّ وَسَلِّمْ عَلٰى اَبْنائِكَ

ساختار درونی و تشکیلات اداری دولتی

مؤلف : بهادرالدین برهانی

مرشاه	برهانی، بهاءالدین، ۱۳۳۲ -
عنوان و نام پدیدآور	ساختار درونی و تشکیلات اداری دولت
مشخصات نشر	تهران: برآمد پویش، ۱۳۹۴.
مشخصات ظاهری	۲۸۲ص.
شابک	۹۷۸-۶۰۰-۶۰۹۰-۶۳-۴
فهرست نویسی	فیبای مختصر
پادداشت	فهرست نویسی کامل این اثر در نشانی http://opac.ntai.ir قابل دسترسی است
کتابشناسی ملی	۳۷۷۹۸۴۹

مؤسسه انتشارات برآمد پویش

نام کتاب: ساختار درونی و تشکیلات اداری دولتی

مؤلف: بهاءالدین برهانی

ناشر: برآمد پویش

نوبت چاپ: اول - بهار ۱۳۹۴

تیراژ: ۱۰۰۰ نسخه

بیتوگراف: جاووش

چاپ: جاری

قیمت: ۲۰۰۰۰ تومان

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۶۰۹۰-۶۳-۴

مرکز پخش:

پویش: میدان انقلاب - جابان اردیبهشت - بن بست توسید - پلاک ۲ تلفن: ۶۶۴۵۴۱۴ - ۶۶۹۶۸۱۵۳

کلیه حقوق برای ناشر محفوظ است.

هر گونه تقلید و استفاده از این اثر به هر شکل بدون اجازه کتبی از ناشر ممنوع می باشد.

فهرست مندرجات

عنوان

صفحه

الف	سرفصل وزارت علوم، تحقیقات و فناوری برای در درس مبانی مدیریت دولتی (۱)
ب	سرفصل وزارت علوم، تحقیقات و فناوری برای در درس مبانی مدیریت دولتی (۲)
ت	فهرست مندرجات
ز	پیشگفتار

قسمت یکم: مبانی مدیریت دولتی (۱)

بخش یکم - مدیریت دولتی و پارادایم های علم سیاست

۲	- هدف کلی و هدف های رفتاری
	فصل یکم - تعریف مفاهیم سازمان، ساختار، مدیریت، مدیریت دولتی، اصول مدیریت و اداره
۴	۱/۱- سازمان، تعریف ها، انواع و کاربرد آن
۷	- سازمان رسمی (تعریف و ویژگی ها)
۸	- سازمان غیررسمی (تعریف، ویژگی ها و روش سوسیومتری)
۱۳	۲/۱- ساختار
۱۴	۳/۱- مدیریت و نظریه نقش مدیری (مینتزبرگ و لوتانز)
۱۹	۴/۱- مدیریت دولتی
۲۰	۵/۱- اصول مدیریت
۲۲	۶/۱- اداره و تعاریف آن
۲۶	۷/۱- اداره امور عمومی و اداره امور خصوصی
۲۸	۸/۱- تفاوت ها و شباهت های عمده بین اداره امور عمومی و خصوصی
۳۴	۹/۱- ماهیت مطالعات اداره امور عمومی یا علوم اداری
۳۷	۱۰/۱- سیر تکوینی اداره امور عمومی در قرن بیستم
۳۸	الف- دانش مدیریت در دوران قبل از دهه ۱۹۴۰ م
۳۹	- عقاید و ودرو ویلسون
۴۰	- فرانک جانسون گودنو
۴۱	- لئونارد دیویی وایت
۴۲	- هارینگتون امرسون

۴۳	- ماری پارکر فالت
۴۸	- نظریه مدیریت علمی (تیلور)
۵۰	- نظریه بوروکراسی (ویبر)
۵۲	- نظریه مدیریت اداری (فایول)
۵۳	ب- دانش مدیریت در دوران بعد از دهه ۱۹۴۰
۵۴	- نهضت روابط انسانی
۵۴	- مطالعات هانورن
۵۶	- مطالعات سیستمی و اقتضائی
۵۷	- مطالعات مدیریت دولتی نوین
	فصل دوم - پارادایم های علم سیاست
۵۹	۱- سیاست و جایگاه سیاست در بین علوم
۶۱	- ارتباط سیاست با سایر علوم
۶۲	- جوهر سیاست کدام است؟
۶۳	۲- تعاریف سیاست در ارتباط با مدیریت دولتی
۶۴	- سیاست چیست؟ عقاید ارسطو، ویبر، لاسول، لاسکی
۷۰	- رشته های مطالعاتی در علم سیاست
۷۱	۳- تبیین مفاهیم موجود در عرصه علم سیاست (پارادایم)
۷۲	الف- نهادها یا بنیادهای سیاسی (قوای حاکم)
۷۴	- قوه مقننه و تشکیلات آن در ایران
۷۹	- قوه مجریه و تشکیلات آن در ایران
۸۳	- قوه قضائیه و تشکیلات آن در ایران
۸۷	ب- نظریه تصمیم گیری با تاکید بر دانش سیاسی
۸۸	- تعریف تصمیم گیری
۸۸	- مراحل تصمیم گیری
۹۳	- ماهیت تصمیم گیری
۹۵	ب- نظریه نظام ها یا سیستم های سیاسی
۹۵	- ارتباط نظریه نظام ها با علم سیاست
۹۹	- ارتباطات نظام سیاسی با سایر نظام ها
۱۰۰	- انواع نظام های سیاسی

- ۱۰۲ ۱- نظام های سیاسی سستی و ویژگی های آن
- ۱۰۳ ۲- نظام های سیاسی کاربردهای و ویژگی های آن *
- ۱۰۳ ۳- نظام های سیاسی عقلایی و ویژگی های آن
- ۱۰۴ ت- نظریه قدرت و نفوذ سیاسی
- ۱۰۵ - منشاء قدرت
- ۱۰۵ - ویژگی های قدرت سیاسی
- ۱۰۶ - تاکتیک ها و روشهای نفوذ
- ۱۰۶ - گروه های ذی نفوذ و انواع آن
- ۱۰۸ - تقسیم بندی گروه های ذی نفوذ
- ۱۰۹ - افکار و آراء عمومی
- ۱۱۳ ث- نظریه نخبگان یا نظریه عمومی نخبگان
- ۱۱۴ - موج های نخبه گرایی
- ۱۱۶ ج- نظریه دولت، عناصر و وظائف
- ۱۱۸ - تعریف دولت
- ۱۲۱ - انواع دولت و نظریه های آن
- ۱۲۱ - دولت های: مطلقه، مشروطه، لیبرال، ارشادی، رفاه، تولیدی، اخلاقی
- ۱۲۳ - نظریه های طبقاتی دولت
- ۱۲۶ - ارکان دولت (عناصر تشکیل دهنده آن)
- ۱۲۶ - سرزمین یا کشور
- ۱۲۷ - ملت
- ۱۲۹ - حاکمیت
- ۱۳۴ - حکومت

بخش دوم - نیروهای نهادینه شده و سیاست ملی

- ۱۳۶ - هدف کلی، هدف های رفتاری
- ۱۳۷ - مقدمه
- ۱۳۷ ۱/۲- نیروهای مسلح
- ۱۳۸ ۱- ارتش
- ۱۳۹ ۲- ارتش مکتبی
- ۱۴۰ ۲/۲- احزاب سیاسی و تشکلاتی ادارتی - سیاسی

- ۱۴۰- ۱- تعریف حزب سیاسی
- ۱۴۲- ۲- چگونگی پیدایش احزاب سیاسی
- ۱۴۴- ۳- طبقه بندی حزب های سیاسی
- ۱۴۴- الف: طبقه بندی از دیدگاه دو ورژن
- ۱۴۵- ب: طبقه بندی از دیدگاه سایر محققان
- ۱۴۶- ۴- ارتباط نظام های سیاسی با احزاب سیاسی (تک حزبی، حزب مسلط، دوحزبی، چندحزبی)
- ۱۴۸- ۳/۲- سازمان ها و نهادهای اداری و سیاسی
- ۱۴۹- ارتباط نظام سیاسی و اداره
- ۱۵۰- ارتباط نظام سیاسی پارلمانی با اداره
- ۱۵۰- ارتباط نظام سیاسی ریاستی با اداره
- ۱۵۱- ارتباط نظام سیاسی سوسیالیستی با اداره
- بخش سوم - ساختار درونی و تشکیلات اداری دولت
- ۱۵۲- هدف کلی، هدف های رفتاری
- ۱۵۳- مقدمه
- ۱۵۴- ۱/۳- سابقه تاریخی مختصر و نحوه ایجاد تشکیلات اداری دولت
- ۱۵۶- تدوین قانون استخدام کشوری
- ۱۵۹- چگونگی تأسیس و سازماندهی دستگاههای دولتی
- ۱۶۱- ۲/۳- وزارتخانه ها و سازمان های دولتی ایران
- ۱۶۱- ۱- سازمان های زیرنظر قوه مقننه
- ۱۶۱- ۲- سازمان های زیرنظر قوه قضائیه
- ۱۶۱- ۳- سازمان های زیر نظر قوه مجریه
- ۱۶۱- الف: نهاد ریاست جمهوری و سازمان های تابعه
- ۱۶۲- ب: وزارتخانه ها و سازمان های تابعه
- ۱۶۶- ۳/۳- تقسیم اعتبارات و قدرت در قوه مجریه
- ۱۶۸- تمرکز و عدم تمرکز
- ۱۶۹- ۴/۳- نفوذ شخصیت ها
- ۱۷۳- شخصیت ها به چه افرادی گفته می شود؟
- ۱۷۶- ۵/۳- آثار انتخابات و تغییر میزان قدرت
- ۱۷۶- روشهای کسب قدرت در عرصه های سیاسی

- الف : روش مسألت آمیز
- یکم - نبرد پنهانی (I نفوذ در اطرافیان و II نفوذ در گروهها)
- دوم - نبرد آشکار
- ب: روش خشونت آمیز و مبارزه جویانه
- بخش چهارم - کنترل اداری - اجتماعی دولت
- هدف کلی و هدف های رفتاری
- مقدمه
- ۱/۴ - مفاهیم مختلف کنترل
- کنترل به معنای ارزشیابی
- کنترل به معنای رهبری
- کنترل به معنای حقوق اداری
- ۲/۴ - روشها، فنون و فرآیند کنترل
- ۳/۴ - انواع نظارت و بازرسی در قانون اساسی
- ۴/۴ - بار سیاسی تصمیم های دولتی
- وظایف مجلس شورای اسلامی و شورای نگهبان
- سؤال و استیضاح
- کنترل اداری - مقرراتی و انواع آن
- ۵/۴ - اهرم های نظارتی - امنیتی دولت
- ۶/۴ - اهرم های نظارتی فرهنگی - مذهبی دولت
- ۷/۴ - اهرم های نظارتی اقتصادی دولت
- ۸/۴ - اهرم های نظارتی مطبوعاتی دولت
- ۹/۴ - اهرم های نظارتی قضایی
- بخش پنجم - نظام اداری و سیاست خارجی
- هدف کلی و هدف های رفتاری
- مقدمه
- ۱/۵ - نظام اداری و حکومتی برخی حکومتها ...
- ۲/۵ - نقش وزارتخانه ها و سازمان های دولتی در سیاست خارجی
- ۳/۵ - نظریه های روابط بین الملل و اصول آن
- ۴/۵ - سیمای داخلی سیاست خارجی و سیمای خارجی سیاست داخلی

- ۲۱۱ یکم - دیدگاه نظام گرایانه در روابط بین الملل
- ۲۱۲ ۱- متغیرهای اصلی روابط بین الملل (بازیگران، ساختار، فرآیند و محیط)
- ۲۱۳ ۲- متغیرهای فرعی روابط بین الملل
- ۲۱۴ دوم - دیدگاه کنش متقابل دولت در روابط بین الملل
- ۲۱۴ ۵/۵- ضرورت انسجام و هماهنگی مجموعه دولت
- ۲۱۵ ۶/۵- نظام های اداری و تحول مفهوم حاکمیت
- ۲۱۸ ۷/۵- نظام های اداری و دخالت های بین المللی از طریق سازمان ها و هیات های امدادی

قسمت دوم: مبانی مدیریت دولتی

بخش یکم - وظایف و مسئولیت های دولت

- ۲۲۴ - هدف های کلی و رفتاری
- ۲۲۵ ۱/۱- تعریف و تبیین مفهوم دولت (از منظر حکومت)
- ۲۳۰ ۲/۱- انواع دولت
- ۲۳۰ ۳/۱- وظایف دولت ها در قبال جامعه
- ۲۳۰ ۱/۲/۱- وظایف و مسئولیت های دولت (در قالب حاکمیت)
- ۲۳۱ ۲/۲/۱- وظایف و مسئولیت های دولت (در قالب حکومت)
- ۲۳۳ مدل های مدیریت توسعه
- ۲۳۵ ۴/۱- وظایف سیاسی - اجتماعی دولت ها
- ۲۳۵ - وظایف سیاسی دولت ها (ادغام سیاسی)
- ۲۳۷ - وظایف اجتماعی دولت ها
- ۲۴۰ ۵/۱- منافع ملی و ضرورت توجه به آن
- ۲۴۵ ۶/۱- شناسایی عوامل حیاتی محیط خارجی و داخلی سیستم
- ۲۴۹ ۷/۱- مردم و مهارت های انسانی
- ۲۵۲ ۸/۱- مراکز تحقیقاتی و سیستم های تامین کننده اطلاعات
- ۲۵۳ ۹/۱- سخت افزارها و زیرساخت های صنعتی
- ۲۵۴ ۱۰/۱- سرمایه ها و زیرساخت های صنعتی

بخش دوم - برنامه ریزی توسعه ملی

- ۲۵۷ - هدف های کلی و رفتاری

۲۵۸	- مقدمه
۲۵۹	۱/۲- طرح‌ها و برنامه‌های ملی
۲۵۹	- تعریف برنامه ریزی و برنامه ریزی توسعه ملی
۲۶۰	- عناصر مهم در برنامه ریزی
۲۶۰	- تعریف برنامه ریزی توسعه ملی
۲۶۱	- گام‌های برنامه ریزی توسعه ملی
۲۶۳	- ضرورت برنامه ریزی
۲۶۴	- طبقه بندی منابع
۲۶۵	- انواع برنامه‌ریزی‌ها و برنامه ریزی توسعه ملی
۲۶۵	الف- برنامه ریزی استراتژیک
۲۶۷	ب- برنامه ریزی ملی
۲۶۸	پ- برنامه ریزی کوتاه مدت
۲۶۹	ت- برنامه ریزی منطقه ای
۲۶۹	ث- سایر برنامه‌ریزی‌ها
۲۷۰	- ویژگی‌های یک برنامه ریزی مطلوب
۲۷۰	۲/۲- طرح‌ها و برنامه‌های ملی
۲۷۰	الف- برنامه ریزی و بودجه‌ریزی در دوران قبل از انقلاب اسلامی
۲۷۴	ب- برنامه ریزی و بودجه ریزی در دوران بعد از انقلاب اسلامی
۲۷۵	۳/۲- انتخاب راهبردهای توسعه
۲۷۷	۴/۲- بهینه سازی کلی در مقایسه با بهینه سازی بخشی
۲۷۸	۵/۲- توان برنامه ریزی پویا و جایگزینی استراتژیک برنامه‌ها
	بخش سوم - بسیج منابع و سازماندهی نیروهای ملی
۲۸۰	- هدف‌های کلی و رفتاری
۲۸۱	- مقدمه
۲۸۳	۱/۳- بسیج منابع و به کارگیری نیروها
۲۹۱	۲/۳- توسعه مهارت‌های انسانی
۲۹۵	۳/۳- تحول ساختهای اداری - صنعتی سازمان‌ها و شرکت‌های دولتی
۲۹۹	۴/۳- بهره وری از منابع اقتصادی
	بخش چهارم - ارشاد و هدایت فعالیت‌های داخلی

۳۰۲	- هدف‌های کلی و رفتاری
۳۰۳	- مقدمه
۳۰۴	۱/۴- هدایت فعالیت‌های داخلی سیستم براساس اولویت‌ها
۳۰۷	۲/۴- انگیزش منابع انسانی
۳۱۷	۳/۴- انگیزش در عمل
	بخش پنجم - انگیزش هماهنگ ساختن فعالیت‌های داخلی سازمان
۳۱۹	- هدف‌های کلی و رفتاری
۳۲۰	- مقدمه
	۱/۵- ضرورت انسجام فعالیت‌ها و عملکرد سیستم‌های داخلی و نظریات دانشمندان:
۳۲۰	(فالت، اسنچن، میتزبرگ، گلوک، جیمز، استونر، فریمن و گالبرایت)
۳۲۴	۲/۵- روش‌های اثربخش‌سازی هماهنگی در کار (دفت)
۳۲۵	۳/۵- شیوه‌های ایجاد هماهنگی در نظام اداری کشور
	بخش ششم - ارزیابی عملکردها و کنترل فعالیت‌ها
۳۲۹	- هدف‌های کلی و رفتاری
۳۳۰	- مقدمه
۳۳۰	۱/۶- تعریف ارزیابی عملکرد و کنترل فعالیت‌ها
۳۳۳	۲/۶- روند به کارگیری تکنولوژی اطلاعات در سازمان
۳۳۶	۳/۶- ارزیابی عملکرد معیاری برای حرکت به سوی تعالی
۳۳۷	۴/۶- ارزیابی عملکرد افراد زیربنای اجرای صحیح برنامه‌ها
۳۳۸	۵/۶- مراحل ارزیابی عملکرد
۳۳۹	۶/۶- روش‌های ارزیابی عملکرد
	بخش هفتم - مدیریت دولتی و حقوق بین المللی
۳۴۰	- هدف‌های کلی و رفتاری
۳۴۱	- مقدمه
۳۴۱	۱/۷- قراردادهای ملی و پیامدهای آن
۳۴۳	- انواع قراردادها
۳۴۵	- ضوابط لازم برای تنظیم قراردادها
۳۴۶	- آثار و پیامدهای قراردادها
۳۴۷	- ضرورت تصریح قراردادها و رفع ابهام از آنها

- ۳۴۸ - ضرورت تجزیه و تحلیل برآیند کلی قراردادها
- ۳۵۱ ۲/۷- موجودیت حقوقی شرکتها و سازمان‌های دولتی
- بخش هشتم - بررسی و تحلیل برخی از موارد عملکرد دولت در مدیریت طرحها و سرمایه‌های ملی (طرح‌های توسعه)
- ۳۵۴ - هدف‌های کلی و رفتاری
- ۳۵۵ - مقدمه
- ۱/۸- آسیب‌شناسی مدیریت دولتی، در اجرای طرح‌ها و برنامه‌های توسعه در عملکرد
- ۳۵۷ سازمان‌های دولتی
- ۳۵۸ ۲/۸- برخی مشکلات نظام اداری در زمینه‌های ساختار، مدیریت، منابع، روشهای اجرا
- ۳۶۴ - مقایسه ویژگی‌های نظام اداری موجود و مطلوب
- ۳۶۵ ۳/۸- برخی ریشه‌ها و علل مشکلات در نظام اداری
- ۳۶۶ ۴/۸- چشم‌انداز مدیریت دولتی و برخی برنامه‌های تحول و نوسازی اداری
- ۳۶۷ - برنامه‌های تحول در نظام اداری
- ۳۷۴ فهرست منابع فارسی و انگلیسی

آشنا ساختن تصمیم‌گیرندگان، مدیران و دانشجویان به ویژه دانشجویان رشته مدیریت دولتی و علوم سیاسی با مبانی اجتماعی، سیاسی، فرهنگی و اداری مدیریت دولتی، فرآیند اتخاذ تصمیم در دولت، وظایف و مسئولیت‌های دولت، ساختار درونی دولت، تشکلهای اداری - سیاسی و رویکرد مدیریت دولتی نوین، هدف اصلی نگارش کتاب (مبانی مدیریت دولتی ۱ و ۲) بر طبق سرفصل مصوب و جدید وزارت علوم، تحقیقات و فناوری را تشکیل می‌دهد.

ورود به قلمرو علم سیاست که دارای موضوعاتی فراگیر است و درک آن احتیاج به تخصص حرفه‌ای و آگاهی از موضوعات هم‌پیوند با آن مانند مدیریت دارد. و هم‌چنین دریافت تئوری‌های علم سیاست (که از علوم میان‌رشته‌ای است) به ما می‌گویند ساخت کلی‌قدرت و ارزشهای حاکم بر جامعه چگونه هستند، عناصر و متغیرهای موثر آن کدامند و چه ارتباطی با هم دارند؟ «یکی از نظریه‌های نزدیک به تئوری‌های سیاسی، نظریه مدیریت است که همواره به دنبال تبیین رفتار افراد در سازمان‌ها و نهادهای حکومتی، تسهیل فرآیند تصمیم‌گیری و خط مشی‌گذاری برای افزایش کارایی و کارآمدی نظام سیاسی - اداری در پاسخگویی به انتظارات عمومی است» (کاظمی، ۷۹، ص ۴).

کتاب مبانی مدیریت دولتی (۱ و ۲) به جای دو کتاب جداگانه، به منظور ارتقاء سطح آگاهی فراگیران و منطقی نمودن مطالب مندرج در سرفصل، در یک کتاب دو قسمت مجزا براساس سرفصل مصوب و جدید وزارت علوم، تحقیقات و فناوری تهیه و تنظیم گردیده است.

قسمت یکم کتاب، به درس دو واحدی مبانی مدیریت دولتی ۱ اختصاص دارد و در آن از پارادایم‌های علم سیاست مانند نظریه‌های خبرگان، دولت، تصمیم‌گیری و سیستم‌های سیاسی، رابطه اداره و سیاست، ساختار کلان و خرد دولت (ایران)، نیروهای نهادینه شده ملی مانند نیروهای مسلح، اهرم‌های کنترلی دولت‌ها، رابطه بین نظام اداری و سیاست خارجی کشورها و نقش سازمان‌های بین‌المللی در نظام اداری کشورها صحبت شده است.

قسمت دوم کتاب، به درس دو واحدی مبانی مدیریت دولتی ۲ اختصاص دارد و در آن بر اساس سرفصل مصوب و جدید از اصول مدیریت در سطوح ملی و بین‌المللی (برنامه‌ریزی ملی، سازماندهی و بسیج منابع، ارشاد و هدایت فعالیت‌ها، هماهنگی و ارزیابی عملکرد فعالیت‌ها)، وظایف و مسئولیت‌های دولت (به ویژه در توسعه عملکرد طرح‌ها و برنامه‌ها)، معرفی سازمان‌های تحقیقاتی، بهینه‌سازی ملی، انگیزش کارکنان، تعیین شاخص‌های مطلوب ارزیابی عملکرد،

انتخاب استراتژی‌های توسعه و بهره‌وری منابع انسانی و بهره‌گیری از روش‌های مدیریت در سیاست و حکومت صحبت شده است.

در کتاب **مبانی مدیریت دولتی (۱ و ۲)** فرآیند تصمیم‌سازی و تصمیم‌گیری، خط‌مشی یا سیاست‌گذاری در سازمان‌ها و نهادهای سیاسی و اجرایی همواره با دو نگرش سیاسی و مدیری به بحث گذاشته شده است. در **نگرش سیاسی**، تأکید روی پاسخگویی و نمایندگی براساس قانون و در **نگرش مدیریتی**، تأکید روی کارایی و اثربخشی نظام اداری از طریق برنامه‌ریزی، هدایت و کنترل است. در واقع کتاب مزبور با **دارا بودن دید کلی و کلان‌نسبت** به مباحث سیاسی و مدیریتی بیانگر این مطلب است که **تنظیم و اجرای برنامه‌های توسعه‌ای**، همواره در **بستو تصمیم‌گیری‌های سیاسی** (سیاست) صورت می‌گیرد. مانند این که انتصاب افراد به مناصب سطوح بالای اداری گر چه باید با ملاکهای مدیریتی (مثلاً شایستگی) انجام شود، اما گرایشهای سیاسی، عقیدتی و حزبی افراد، خط‌دهنده انتصابات در جامعه هستند. در کتاب **مبانی مدیریت دولتی** سعی شده است موضوعات سیاست و مدیریت براساس مباحث مصوب وزارت علوم، تحقیقات و فناوری به زبانی ساده ارائه شود و نقش آن موضوعات در فرآیند تصمیم‌گیری و خط‌مشی‌گذاری دولتی با استفاده از منابع جدید بیان گردد. قسمت یکم کتاب **مبانی مدیریت دولتی** در ۵ بخش و قسمت دوم کتاب مزبور در ۹ بخش سامان یافته است. در پایان از کلیه استادان، دانشجویان و فراگیران محترم انتظار دارد از ارائه نظریات و پیشنهادات خود برای بهبود کتاب مضایقه نفرمایند. بدینوسیله از زحمات آقایان یعقوبی و نصیری در چاپ و توزیع کتاب تشکر می‌نماید.

دکتر بهاء‌الدین برهانی

تهران، پائیز ۱۳۸۶